

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članske izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Kaj nas tepe?

Često se povprašujejo sodrugi po vzrokih, zakaj da naše delavsko gibanje ne napreduje tako kot v nekaterih sosednjih državah. Različni ljudje naštevajo različne vzroke: eni dolžijo voditelje, pa pri tem ne povedo katere voditelje. Drugi naštevajo zopet druge razloge. V vsem tem povpraševanju je umestno in koristno, da tudi v »Delavcu« spregovorimo o tem znova in znova ponavljajočem se vprašanju.

Vzrokov je več. In ti vzroki niso samo pri voditeljih, temveč tudi v množici.

Leta 1919/20 so bile mase navdušene za komunistično stranko in njene eksperimente. Sledila je reakcija vladajočih. V enem momentu so padle množice iz največjega navdušenja v največjo pobitost. Bile so samo trenutno navdušene in po prvem udarcu so se zatekle k — radikalom, klerikalcem, da celo k demokratom. Le majhen kader je ostal.

Drugi so zapadli v popolno apatijo (brezbrižnost). Ti so podobni zgarani delovni živini, ki si ne želi ničesar drugega, kot da v miru prežvekuje svojo hrano in sanja. Ko jim izginijo še te sanje, jim ne ostane ničesar drugega kakor še večja uspavanost in maček. Povabiš ga v organizacijo, pa ti najde polno izgovorov, zakaj da ne mara v organizacijo. Največkrat pravijo taki ljudje: da, če bi imeli pravega voditelja. Ko jih pa prične kdo buditi in organizirati, ga pa osumijo bogve česa in ga vržejo . . .

Drugi so zopet dovolj pogumni, da umro v svojem poklicu, da umro v bedi in pomanjkanju. Le malo je pa onih, ki bi imeli ta pogum, da bi vztrajali na bojnih postojankah z roko ob krmilu in z očmi, trdno usmerjenimi proti cilju. Ta slabost jemlje gibanju življensko silo.

Delavci stremé po enotnosti. Pa jih pride kdo nalagati in zopet porablajo čas s tem, da si mečejo medsebojne očitke. Akcije ne uspevajo radi nesložnosti med delavci samimi, ne uspevajo radi strahopetcev, ki prikrivajo svojo strahopetnost z mogočnim frazerstvom; akcije ne uspevajo radi tega, ker se še vedno najde mnogo onih, ki izkoriščajo upor svojih sodelavcev za to, da se priliz-

nejo delodajalcem, da se jim ponudijo za nižjo ceno. Za take ljudi skrbi predvsem »narodna strokovna zveza«.

Požrtvovalnosti, čuta, odgovornosti, poguma manjka. Radi bi imeli socializem. Toda večina pričakuje, da jim ga nekdo prinese na krožniku ali z drugimi besedami: hoteli bi imeti dobro močnato jed, ne da bi razbili jajca. Vsekakor bi jim bilo ljubše, da nekdo drugi mesto jih razbije jajca.

Samostojnosti, izobrazbe, socialističnega prepričanja manjka: večina misli nekaj le iz slučaja, prav za prav ne misli, temveč caplja za tokom. Če se ta tok obrne, preneha tudi njihova stara misel še isti dan.

Idealizma manjka. Mnogi so v organizaciji samo zato, da jim ta isposluje višjo plačo in gotovo število delovnih ur. Nimajo pa v sebi nobenega višjega ideala: žrtvovati se za skupnost, za socializem in za ta socializem tudi trpeti.

Najbolj pa škodujejo gibanju tisti voditelji, ki jim je ideja samo taktika: govore za enotno fronto proletariata, mislijo pa na razkol, prilizujejo se najnižjim instinktom množice, v resnici jim je pa množica samo orodje. Nimajo nikakega čuta za zdrav pokret, delajo tako, kakor jim velewa njihov inozemski delodajalec. Teh se bo moralo delavstva iznebiti.

Pa kljub vsemu temu gibanje le napreduje. Napreduje zato, ker je pravična stvar, za katero pokret v celoti stremi.

Zaupniki organizacij naj bodo res zaupniki, to se pravi: naj ne tavajo za vsemi zmotami in zablodami, temveč naj članstvo vzgajajo. Da bodo za to sposobni, pa morajo predvsem sami sebe izobraževati, sami sebe preroditi v duhu socializma.

Potem bo gibanje rešeno vseh razkolov, vseh demagogov in laživoditeljev ter bo dosegalo iste uspehe, kakor jih žanjejo delavci povsod, kjer imajo res prave bojneve, socialistično-izobražene člane, ki ne stavijo samo zahtev, ampak ki se za stavljenne zahteve tudi boré.

(Op. uredništva: Prosimo vse sodruga in sodružice, da o tem vprašanju spregovoré v našem listu.)

Mednarodni delavski parlament.

1. avgusta se je otvoril v Parizu kongres naše **Strokovne Internacionalne**. Na kongresu so polnoštevilno zastopane evropske in inzvenevropske države. Otvoritveni govor je imel predsednik Internacionalne Anglež s. Purcell (izgov. Pörsel), ki je omenil tudi zadnje dunajske dogodke. Dejal je:

Protest dunajskega delavstva proti policijski samovoljnosti je bil plamen sredi noči evropskega fašizma, svarilo na vse velike in male Mussolinije, da imajo računati z močjo delavskega razreda.

Internacionala je razširila svojo organizacijo tudi na **Azijo in Afriko**. Purcell je nadalje govoril o razmerju med

Amsterdamom in Moskvo.

Purcell je bil predsednik anglo-ruskega komiteja (ki sedaj ne deluje več).

Pohvalil je smelost in moč ruskih strokovnih organizacij. Toda če bi se z nami Rusi združili, mesto da nas zmerjajo, bi danes svet drugače izgledal. Reakcija in fašizem se ne bi razširila. **Sovjetska republika bi bila**

močnejša, če bi se ruske organizacije priključile mednarodni strokovni zvezi takoj po njenem dunajskem kongresu leta 1924. Purcell se tudi danes izjavlja za **iskreno zedinjenje,** ki bi moč organizacij utrdilo.

S. Cardalin je pozdravil kongres v imenu

afriških proletarcev.

Za njim so govorili delegati iz Mehike, Argentine itd.

Kongres sta pozdravila še **Friderik Adler** v imenu socialistične delavske internacionalne in **Thomas** v imenu Mednarodnega Urada Dela.

Drugi dan je podal tajniško poročilo s. Sassenbach. Iz njegovega poročila povzemamo:

Položaj internacionalne je **ugoden,** kljub temu, da je padlo število članov v onih državah, kjer ravsaja gospodarska kriza. Internacionali je pristopila cela vrsta novih zvez: Južna Afrika (60.000 članov), Argentina (83.000 članov), Litavska itd. Glede razmerja z Rusi je dejal:

Naša internacionala je imela vedno odkrito željo, da sprejme v svoj

sestav ruske strokovne organizacije pod onimi pogoji, ki jih morajo izpolnjevati tudi vse druge priključene zveze. Toda vse to se je do danes razbilo na trimoglavosti Rusov, ki bi hoteli vnašati v strokovne organizacije ponovne politične diskuzije in

razkole. To svojo trditev podkrepljuje s korespondenco med internacionalo in Moskvo.

K debatni se je priglasilo sila polno delegatov.

Kongres se nadaljuje. Poročali bomo v prihodnji številki.

Številčna in organizacijska moč delavskega razreda.

(Nadaljevanje »Premislite te številke«.)

Italija šteje po zadnjih podatkih 8.200.000 proletarcev; od teh je 3 milijone 230.000 v poljedstvu, 2 milijona 910.000 v industriji, 765.000 v trgovini in prometu, 1.275.000 v svobodnih poklicih, javnih in privatnih službah.

Španija šteje 2.865.000 proletarcev, od katerih je 1.980.000 poljedelskih delavcev.

Nizozemska ima 1.250.000 proletarcev. Nadalje je proletarcev:

Portugalska 980.500
Švedska 1.300.000
Grčija 600.000
Poljska 4.000.000
Rumunija 3.000.000

(O dteh je nad 2 milijona poljedelskih delavcev.)

Za **Jugoslavijo** ni zanesljivih podatkov. V onih pokrajinah, ki so spadale prej pod avstrijsko upravo, je bilo leta 1910 230.000 delavcev, 23.000 uradnikov, 18.000 slug i. dr. in 398.000 tem pripadajočih družinskih članov.

V pokrajinah, ki so bile prej pod ogrsko upravo, je bilo 803.000 proletarcev, od teh 653.000 poljedelskih delavcev.

V prejšnji Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini itd. je bilo približno 740.000 proletarcev. Po teh cenitvah in po zadnjih podatkih okrožnih uradov za zavarovanje delavcev je bilo **2 milijona proletarcev v celi Jugoslaviji.**

Število proletariata v **baltišk** državah (Litavska, Letska in Estonska) se ceni na 601.000.

Po teh podatkih je proletariata: v vseh evropskih državah 90 milijonov 450.000 do 92 milijonov 970 tisoč, v Združenih državah Amerike 30 milijonov 500.000, v angleški Indiji 37 milijonov 400.000 do 39 milijonov 400.000, v Avstraliji 1 milijon 662.000.

V **Evropi** sami je 38.000.000 industrijskih proletarcev, 23.540.000 poljedelskih, 12.900.000 v trgovini in prometu, 6.830.000 v javnih službah in svobodnih poklicih in 8 milijonov 350.000 slug. Pravi **industrijski** proletariat prevladuje v Nemčiji, Angliji, Avstriji, Češki in Švici.

V **agrarnih deželah** pa tvorijo večino proletariata poljedelci. V odstotkih izraženo je od proletariata poljedelskih delavcev: v **Poljski** 49.2 odstotka, v **Franciji** 62.6 odstotkov, v **Rumuniji** 61.3 odstotkov, v **Jugoslaviji** 60.8 odstotkov, v **Madžarski** 44.2 odstotka, v **Bolgariji** 55.4 odstotkov in v **Finski** 60.8 odstotkov.

Sedaj, ko poznamo **številčno moč** proletariata, nas bo zanimalo, **koliko proletarcev je organiziranih.**

Mednarodni Urad Dela v Ženevi je izdal leta 1921 spodaj sledeče podatke o številu organiziranih delavcev v 30 deželah v letih 1913, 1919 in 1920. Številke, ki niso popolnoma zanesljive, so zaznamovane z zvezdico (*). Po teh podatkih je bilo organiziranih delavcev:

Država	1906	1913	1919	1920
	v tisočih			
Rusija (SSSR)	250	?	3.639	5.220
Nemčija	2.200	4.513	11.900	13.000*
Vel. Britanija	2.110	4.173	8.024	8.024
Francija	900	1.027	2.500	2.500
Italija	640	972	1.800	3.100
Poljska	—	—	350	947
Španija	170	—	876	876*
Rumunija	?	10	75	90
Čehoslovaška	—	—	1.301	2.000
Jugoslavija	—	—	20*	20*
Madžarska	?	115*	212	343*
Belgija	155	200	715*	920
Nizozemska	180	189	457	683
Portugalska	?	?	100	100
Avstrija	450	260	803	830
Švedska	201	136	338	400
Grčija	?	?	170	170
Bolgarija	5	30*	36	36
Švica	90	95*	200*	292
Finska	—	28	41	59
Danska	98	152	360	400*
Norveška	25	64	144	142
Japonska	—	—	247	247
Indija	—	—	500*	500*
Amerika	1.970	2.722	5.607	5.179
Južna Afrika	—	—	60	60*
Avstralija	110	498	628	684

Če se prišteje še Kanado, Novo Zelandijo in Argentino, je bilo v 30 državah skupaj organiziranih: leta 1906 9.534.000, leta 1913 16 milijonov 152.000, leta 1919 42 milijonov 40.000, leta 1920 **48.029.000.**

Za dobo po letu 1920 navaja naša **strokovna internacionala v Amsterdamu** sledeče podatke: (Vse številke so izražene v tisočih.)

Država	Število organiziranih delavcev		
	1922	1923	1924
Rusija	6.875	4.494	4.556
Nemčija	12.596	11.264	9.139
Velika Britanija	6.560	5.580	5.405
Francija	1.047	1.396	1.496
Italija	2.100	3.443	2.235*
Poljska	823	1.233	770
Španija	1.305	581	453
Rumunija	170	82	78
Češka	2.000	1.505	1.505
Jugoslavija	250	76	60
Madžarska	343	249	192
Belgija	920	781	745
Nizozemska	664	640	545
Portugalska	100	150	50
Avstrija	1.128	1.128	1.117
Švedska	381	325	400
Grčija	170	170	?
Bolgarija	36	54	50
Švica	349	239	299
Finska	49	48	48
Danska	351	308	303
Norveška	96	84	90
Baltiške države	50	85	54
Amerika	5.179	3.821	3.600
Kanada	271	277	255
Argentina	248	143	120
Mehika	710	1.030	800
Kitajska	?	300	300
Japonska	111	100	126
Angl. Indija	500	120	300
Avstralija	684	703	700
Južna Afrika	91	90	35

Ako prištejmo še Egipt, Novo Zelandijo, Palestino i. dr., je bilo organiziranih: leta 1922 46.273.000 delavcev, leta 1923 40.929.000, leta 1924 pa 36.439.000 delavcev. Številke za Italijo iz leta 1924 označujejo tudi člane fašistovske sindikatov. **Vidi se posledice reakcije v večini držav. Mala Nemška Avstrija se drži najzorneje v Evropi z enim milijonom organiziranih.** Po večini dežel je pa število članov padalo.

Podatki **moskovske** internacionala se od teh bistveno ne razlikujejo.

Sedaj, ko imamo pregled čez splošno organiziranost delavstva, bomo pogledali, kakim organizacijam

pripadajo tu navedeni organizirani delavci.

(Dalje prihodnjič.)

Sloga jači — nesloga tlači.

Pisati danes o razmerah, ki vladajo med rudarskim delavstvom v Sloveniji, bi bilo skoro odveč. Da te niso roznate, smo že itak povedali in to ve vsak rudar najbolj sam. Ugotovimo samo, da uradna statistika pravi, da je položaj naše rudarske industrije zadovoljiv. No, in če ta to pove, ki še ne ve vsega, potem smemo trditi, da ni premogovne krize vsaj za dobičkanosne žepne naših rudarskih podjetnikov, in če prav trdijo, da je. Ti so lepo spravili vse velikanske investicije zadnjih let pod streho na račun delavskih plač, ne da bi bili njih dobički le za eno paro prizadeti. Odprli so nove premogovne plasti, izvedli modernizacijo tehničnih naprav, skratka njivo so dobro obdelali in zdaj rodi stoteran sad.

Tako izgleda bilanca rudarske industrije navzgor. Kako pa izgleda ta bilanca navzdol? Vedno manjše število zaposlenega delavstva, vedno manjše plače, kljub nikdar doseženemu minimumu. Vedno večja storitev, vedno večja brezposelnost, bolezen, predčasna iznemoglost, skorajšna propast socialno zaščitnih ustanov, kakor bolniškega in starostnega zavarovanja. Vse to pa kaže silno slabo bilanco duše rudarske industrije, to je delavstva. Pa zakaj ta razlika v teh bilancah? Pravijo, da je za sestavo bilance predvsem potrebno razuma. Pa bo to tudi najbrž držalo. Rudarski podjetniki znajo dobro računati; pa ne samo mrtve številke postavljati, temveč oni so znali preračunati duševno sposobnost svojega delavstva, da ne govorimo o fizični sposobnosti. Oni so to razumeli, da naš delavec

še v jako ogromni večini smatra, da je njegova življenska usoda pod varstvom gospoda in da on bolj verjame njemu, kakor pa svojim lastnim življenjskim potrebam. To spoznanje rudarskih podjetnikov je delalo obe bilanci, a podpisuje jih pa delavstvo s svojimi krvavimi žulji, s svojimi lačnimi družinami in s svojim predčasnim zvrnjenjem v grob.

Da, grozna je razlika teh bilanc. Ali mi trdimo, da je tako, če pa mora biti tako, je pa drugo vprašanje. Na to vprašanje naj pa odgovorijo oni lažidelavski voditelji, ki so to razredno rudarsko gibanje najprvo razbili in potem še ostanke, tega odvrnili od prave razredne borbe. Ti voditelji, ki danes strašijo med delavskim gibanjem, kakor hijene med mrličji, ti zaslužijo visoko nagrado za svoje dobro izvršeno delo od rudarskih podjetnikov. Odgovorijo pa tudi naj oni tisoči neorganizirani delavci, ki so s svojo brezbriznostjo za stvarno obrambo svojih interesov verjeli rajši demagogom, kakor da bi sledili svoji pameti. Odgovorijo naj oni bagerji, kateri trenutno šale obračajo, a njih tovariši pa zraven umirajo pod težo dela. Odgovorijo naj oni, kateri se pod cunjo meščanskih strank skušajo rešiti kot biriči sužnjeva svojega gospodarja. Odgovorijo naj vsi oni, kateri pri vsaki priliki čez razredno organizacijo zabavljajo, a ni jih sram svojega lastnega brata pri gospodu denuncirati.

Odgovor na to je: **Sloga jači, nesloga tlači.** In ta odgovor naj imajo rudarji pred očmi, ko ustvarjajo bilanco gospodovo.

Ni kredita.

Že večkrat so se delavski prisedniki obrtnega sodišča v Ljubljani pritoževali, da ne prejema nobene odškodnine, kadar so poklicani na razprave, čeprav zakon o obrtnih sodiščih take odškodnine za prisednike predvideva.

Da se zlasti delavski prisedniki pritožujejo, je pač razumljivo, kajti njihovi delodajalci jim za čas, ki ga vsled razprav pri obrtnem sodišču zamujajo od plače, ki so itak zelo pičle, točno odtegujejo.

Razume se, da tudi prisednikom iz vrst delodajalcev odškodnine pristojajo za razprave, ker tudi oni zamude čas, ki bi ga drugače lahko koristneje porabili, vendar pa odškodnino lažje pogrešajo, kakor pa prisedniki iz vrst delavcev. Vsaj tem bi se torej morale odškodnine plačevati. Ob splošnoznani skrbi za javni blagor odgovornih činiteljev pri nas in pa menda zato, da ne bo nepotrebnih preprirov, komu odškodnine pripadajo, se odškodnine enostavno ne plačujejo, nobenemu. Ves problem je torej rešen na zelo enostaven način. Kaj zakon, ki odškodnine določuje, zakon je pri nas poštranska stvar, kadar gre za delavca, posebno pa še ako ima delavec kaj dobiti. Kadar pa ima delavec plačati ali pa kadar se misli proti delavcu nastopiti, takrat pa zakon seveda ni poštranska stvar, takrat se zakon izvaja z vso srogostjo. Čudna je taka dvoličnost izvajanja zakonov, še bolj čudna pa je morala, ki tako rabo zakonov narekuje.

Ker nismo mogli razumeti, zakaj bi morali delavski zrisedniki delati tlako zastoj, smo se za stvar interesirali in dognali, da prisedniki ne prejema odškodnine radi tega, ker obrtno sodišče nima nobenega kredita za take odškodnine! In ne samo to, dognali smo tudi, da gre pomanjkanje sredstev pri obrtnem sodišču tako daleč, da mora celo predsednik tega sodišča delati tlako zastoj, ker tudi za njega ni potrebnih sredstev na razpolago! Prislovica »Nema para« s katero se pred celim svetom lahko postavljamo kot pristno jugoslovansko rečenico in kot samo jugoslovanske vrednote velja torej tudi za obrtno sodišče.

Pa kaj zato, da ni denarja ne za prisednike in ne za predsednika. Glavno je, da se za vložene tožbe plačujejo takse, kajti tudi to je pristna jugoslovanska šega. Sprejemati in kadar gre za delavce ali za inštitucijo, ki naj bi služila delavcem nič dati, na drugi strani preskrbovati dovolj sredstev v partizanske svrhe na račun davkoplačevalcev je gospodarstvo, ki je tudi pristna jugoslovanska specialiteta. Čedne lastnosti naše uprave so že obsodile na hiranje Oblastne inšpekcije dela in Borze dela zakaj bi ne hiralo in se ne izhiralo tudi edino Obrtno sodišče, ki ga v Sloveniji imamo? Saji Culukafri tudi nimajo takih sodišč; k čemu bi se torej ravno mi Jugoslovani postavljali na kako drugo stališče pravice in morale . . .

Iz socialnega vidika je inštitucija obrtnih sodišč za delavce silno važna in bi se jo moralo v interesu delavcev a tudi v interesu delodajalcev proširiti na Celje in Maribor in druge važne centre.

Ali kaj vse to briga javne činitelje. Klerikalci in demokrati, ki se po Koroščih, Žerjavih in drugih — ne prestando vrste pri vladnem krmilu — vsi to dobro vedo, niso pa storili in ne store ničesar, da bi se ta nujna potreba tudi realizirala.

Nasprotno so ob svojem sodelovanju v vladi mirno dopuščali, da se je stalno krajšalo kredite vsem socialnepolitičnim ustanovam v toliki meri, da so ostale le senca tega, kar bi pravzaprav morale biti. Se edinemu obrtnemu sodišču, ki ga imamo so izpodkopali tla.

Spričo strašne reakcije, ki jo doživljamo na socialnopolitičnem polju, bodo klerikalci in demokrati spričo predstoječih volitev zopet na stečaj odpirali svoje socialnopolitično srce, kakor so to storili še vselej. Z matematično točnostjo pa je šel po vsakokratnih volitvah ves socialni »program« te gospode pod klop, kjer so ga kot dekoracijo shranili, da ga pred novimi volitvami zopet izvlečejo na dan.

Ali bo šlo delavstvo to pot zopet na limance in volilo kozle za vrtnarje?

Ignacij Mihevc:

Združevanje podjetnikov.

1. Mlinska industrija.

Naš vsakdanji kruh se je minule mesece kar parkrat podražil in nihče ni niti z mezincem ganil. Da, še več, na tisoče delavcev tega sploh vedelo ni! Hleb, žemlja stane danes ravnotoliko kakor prej, samo manj tehta in tega vsak ne opazi. Posebno pa se krušno moko vedno draži, dočim ima bela moka bolj stalne cene. (Krušne moke rabi pač delavec največ.) In kakor izgleda, bodo šle cene moki še navzgor.

Madžarska mlinska industrija s svojim kartelom, je pospešila, da se je pričela tudi v Jugoslaviji koncentracija mlinske industrije. Prav zadnje tedne so v Beogradu, Zagrebu in Bački s polno paro delali na to, da se osnuje mlinski kartel, ki bo moki absolutno diktiral cene. Ker bo kot tak odpravil vsakršno konkurenco.

V Jugoslaviji imamo sedaj naslednje podjetniške mlinske organizacije: štiri mlinske zveze, 17 večjih mlinov v Srbiji, ki so organizirani v »Mlinarski zadrugi« v Beogradu »Mlinarsko društvo«, v katerem so vsi mlini v Bački in ima sedež v Novem Sadu. Okoli 100 hrvatskih mlinov pa ima svojo zvezo v Zagrebu, večji mlini v Sloveniji imajo svojo centralo v Ljubljani. Madžarski magnatje imajo v jugoslovanskih mlinih naloženega za 30 milijonov Din kapitala in se organizirajo sedaj v Jugoslaviji. Ako se temu kartelu ta ali oni mlin ne bi hotel pridružiti, ga bodo enostavno zadržali s tem, da ne bo dobil žita za mletje.

Madžarski agrarni magnati pa gredo še mnogo dalje in sicer ustanovljajo obenem v svoji »Zeleni internacionali« takozvani »Zeleni internacionalni blok«. Ta blok bo obsegal predvsem Madžarsko, Jugoslavijo in Rumunijo. Namen bloka je, da se ustvari kartel, ne samo za žito, temveč sploh za vse poljedelske pridelke, predvsem pa za nakup žita, pokup mlinov in klavne živine. S tem bodo kapitalisti delavcu življensko košaro navezali na škrbec in jo poljubno dvigali, kakor bodo to hoteli z navijanjem cen, ker bodo imeli vse v svojih rokah. Madžarski magnat je utemeljeval ustanovitev kartela tako-le:

Na svetovnem trgu si ne stojijo nasproti teoretiki, temveč konkurenti. Nadalje je rekel, če tudi so politične razmere v Jugoslaviji in Rumuniji drugačne kakor na Madžarskem, vendar pa imamo v teh parlamentih dovolj ljudi, ki nam bodo šli na roko! Pri nas v Jugoslaviji prav gotovo! Končno je predlagal, da naj se imenuje ta njihova nova kapitalistična organizacija »Srednjeevropski trust«.

Glasilo, ki se imenuje »Zelena internacionala«, naj bi poročala mesečno o porabi poljskih pridelkov doma in o eksportnem gibanju. Vse žito naj se takoj po žetvi pokupi in shrani v skladiščih toliko časa, da komisija, ki jo je trust izvolil, sklepe kakšne cene naj se nastavi. Ravno tako naj se pokupi klavna živina, ki ji tudi ta komisija določi cene.

Na vseh poljih se kapitalizem internacionalno organizira in zadnje čase dela to s polno paro. V Jugoslaviji imamo štiri papirnice, ki so

se že kartelirale. In sedaj smo na primer le radovedni, če bodo v bodoče pri pogajanjih za delavske plače gospodarji v Vevški papirnici napram delavcem tudi tarnali o neznosni konkurenci, kakor je bila to vedno njih navada!

2. Trust črnega diamanta

je tudi že na obzorju. Premogokopni magnati so upostavili komisije, sestoječe iz zastopnikov iz naslednjih držav: Nemčije, Švice, Avstrije, Čehoslovaške, Poljske, Holandije in Belgije. Ta komisija ima nalogo, da ustanovi kartel, ki bo določal cene evropskemu premogu. Dunajska »Länder Bank« bo določevala cene premogu za Švico, Jugoslavijo, Poljsko in Madžarsko. »Länder Bank« je že ugotovila, da se mora cena premoga za industrijo zvišati za 6 do 10 odstotkov z motivacijo, da so se delavske plače v premogokopih zvišale. (?)

3. Železarski kartel

je pri nas v Jugoslaviji že utrjen in se imajo naši trije obrati, t. j. Jesenice, Štore in Zenica pokoriti internacionalnemu kapitalizmu. Poraba železa znaša pri nas 6000 vagonov; po srednjeevropski kartelni pogodbi se ga mora uvažati eno tretjino, t. j. 2000 vagonov; 4000 vagonov pa ga smejo industrije doma producirati. Kvota je razdeljena na sledeče: Zenica 55 odstotkov, Jesenice 32 odstotkov in Štore 13 odstotkov. Onih 2000 vagonov prihaja iz Avstrije in Madžarske. Vodja kartela v Jugoslaviji je pa Zenica. Naše državne železnice pa dajejo v tarifi Madžarski in Avstriji ugodnosti, da ne morejo z njimi naše železarne konkurirati! Ves kapitalistični svet se temeljito organizira in sicer praktično. Naše delavstvo pa tega ne vidi, temveč se lovi po zraku in išče v katerem oblaku najde novega misijo, ki ga reši današnje mizerije.

Te kapitalistične organizacije pa niso nevarne samo v tem pogledu, da bodo diktirale, koliko sme proletarec porabiti, kako naj živi in stanuje, kako naj bo plačan. Ne! Mnogo več se skriva za temi podjetniškimi organizacijami, še nekaj nevarnega in to je, da ogrožajo zopet svetovni mir. Kje je iskati jedro spora med Jugoslavijo in Italijo? Edino pri madžarskih agrarnih magnatih in jugoslovanskih agrarnih baronih. Enemu in drugemu gre za izvažanje žita v Albanijo in na Grško. Italijanski kapitalizem pa forsira madžarskega in zbog tega so nastale zmede med Jugoslavijo in Italijo. Ženevsko Društvo narodov, ki ima čuvati svetovni mir, pa ni ničesar drugega, kakor internacionalna parada diplomatov in zbor lepih besed, ki jih pa močno organizirani kapitalizem ne poslušajo. Ako hoče delavstvo vse to parirati, tedaj se mora spraviti zadnji prolet v strokovne organizacije, ki imajo nalogo, da proletariat ekonomsko in politično tako izobrazijo, da bo znalo in imelo pogum voditi odločen boj proti brutalni sili kapitalizma za socialne pravice in mir.

Časi so zelo resni in postajajo od dne do dne resnejši. Zategadelj na delo, na agitacijo, za enotnost strokovnega pokreta in zgraditev bratško med seboj sodelujočih delavskih vrst.

Alkohol!

Za zaviro delavskega razrednega boja je alkoholizem eno najmočnejših sredstev:

Ali si hočeš urediti udobno domačijo? Alkoholiziraj se in izgubil boš to željo.

Ali se hočeš izobraziti? Alkoholiziraj se in ne boš več mislil na to.

Ali hočeš ob dela prostem času v naravo? Alkoholiziraj se in rajši se boš mučil v zakajeni beznici.

Ali hočeš preskrbeti otrokom lepšo bodočnost? Pij alkohol, da bodo morali tvoji otroci že z 12. letom za tebe služiti kruh.

Domači pregled.

Proračun Delavske zbornice odobren.

Vlada je končno odobrila proračun Delavske zbornice za l. 1927/28. Toda proračunsko postavko 300.000 Din za podpiranje brezposelnih je zmanjšala na 100.000 Din. To je socialnost one vlade, v katero se ponujajo naši »socialni« klerikalci. Delavci, ali jih boste volili?

Delavski Dom v Ljubljani se zida.

Palačo delavske zbornice v Ljubljani so že pričeli zidati. Še letos bo pod streho. Drugo leto bodo končno le dobile naše organizacije svoje zbirališče, svoj dom, svoj center.

Dobri in pošteni dohodki

vsakomur in povsod na razpolago:

Brezplačna pojasnila:

FRAN KOS, LJUBLJANA,
Židovska ulica 5

Izseljevanje v Novo Zelandijo.

Nova Zelandija je ustavila dosejjevanje do konca oktobra 1927. V informacijo o položaju v Novi Zelandiji priobčujemo v naslednjem pismu, ki ga je poslal eden naših rojakov izseljenškemu komisariatu v Zagrebu. V tem pismu se slikajo razmere na ondodnem delovnem trgu tako:

»V teku enega leta se je priselilo veliko število naših rojakov v Novo Zelandijo. Od njih pa se nahaja velik del v veliki bedi vsled pomanjkanja dela. Industrija kaurške smole, pri kateri so bili v prejšnjih letih naši rojaki zaposleni in se od tega tudi preživljali, je danes skoro propadla.

Velik del naših ljudi se je vrnil v domovino in je brez sredstev, ker je industrija propadla, da bi našel zopet delo. Brezposelnost veča veliko število angleških priseljencev, ki dnevno narašča. Tuja zemlja ljubi svoje — tako je naš narod pri vsakem delu zadnji.«

Knjižnica prosvet. odseka v Ljubljani.

Knjižnico prosvet. odseka Del. zbornice v Ljubljani je julija meseca obiskalo 400 članov in si izposodilo 790 knjig, od teh 494 slovenskih, 247 nemških in 49 hrvaških, po vsebini 708 leposlovnih in 82 znanstvenih. Denarnih dohodkov je bilo Din 1173 in 50 para. Knjižnica je imela v primeri s prejšnjimi pomladskimi in poletnimi meseci največji promet. Ako pomislimo, da v vročem juliju ljudje mnogo manj čitajo, vidimo, da knjižnica hitro napreduje. Julija se je vpisalo 36 novih članov.

Iščéjo se!

Delavci Pirš, Tomažič in Beber, doma baje iz Konjiškega okraja, ki so svoječasno bili zaposleni pri tvrdki »GRANIT« v Jablanci ob Neretvi pri Mostarju v Hrcegovini in ki niso prejeli svoje zadnje plače naj se javijo in sporoče svoje naslove Delavski zbornici v Ljubljani. Imenovanim je denar, ki jim pripada na razpolago.

Mednarodni pregled.

Internacionalni strokovni kongres.

Te dni zboruje v Parizu kongres naše internacionale. Na dnevnem redu so sledeče važne točke: Poročilo predstva poda Sassenbach. O organizacijskem sestavu internacionale poroča Oudegeest. O odnošaju nameščencev, uradnikov in svobodnih poklicev do razrednega strokovnega gibanja poročata Oudegeest in Smit. O mednarodni pomoči pri mezdnih bojih poroča Sassenbach, o izpremembi štatuta Brown, o mednarodnem boju za 8-urnik Leipart, o svetovnem gospodarskem položaju Martens, o boju proti vojni in militarizmu Jouhaux (izgovori Žuó).

O poteku kongresa bomo poročali v prihodnjih številkah »Delavca«.

Konferenca živilske internacionale.

Predsedstvo živilske internacionale je imelo 11. jun. svojo sejo v Innsbrucku. Za sprejem v internacionalo se je prijavila grška Zveza živilskih delavcev, katero se je tudi sprejelo. S tem je članstvo naraslo na 735.000 članov.

Vprašanje o odnošaju med unitaristično zvezo živilskih delavcev v Franciji glede vstopa v I. U. L. in med zvezo, katera je že priključena internacionali, je bilo predsedstvu odloženo. Po sklepu kongresa, mora vsaka organizacija, katera namerava pristopiti v internacionalo, sprejeti njen štatut in zaključke kongresa, tako tudi unitaristična zveza živilcev v Franciji.

Prispevek za leto 1927. je bil dolečen na 15 Švicarskih cnt. Poročilo I. U. L. (Mitteilungsblatt) bo izšlo s 1. julijem, ter se bo na vsakih 200 članov po 1 izvod razposlal.

Posebno pažnjo je polagalo predsedstvo, odstranitvi nočnega dela in upeljavo 8-urnika v tej stroki.

Na priključene organizacije se obrača predsedstvo z apelom, vse poizkuse poslabšanje od strani kapitalistov zavrtni. Vsem organizacijam, katere bodo morale vsled tega stopiti v borbo, zagotavlja predsedstvo I. U. L. moralčno in finančno pomoč.

Predsedstvo opominja celokupno delavstvo na zaključke dunajskega strokovnega kongresa, ki se izrekame drugim, da je dolžnost vsega delavstva, pekovski pomočnike v njihovem težkem boju za obdržanje dnevnega dela in prepoved nedeljskega dela — dosledno podpirati. Glede prepovedi nošenja pretežnih tovorov, je eksekutiva I. U. L. sklenila, da ne sme ena oseba nositi tovara nad 75 kg.

IV. kongres I. U. L. bo v zvezi s sejo predsedstva I. U. L. v maju 1928 leta na Dunaju.

Naše organizacije.

Živilski delavci.

Vsem živilskim delavcem in delavkam Jugoslavije!

Vsemu članstvu živilskih organizacij! Živilski delavci in delavke, peki, pivovarji, mesarji, konditorji in drugi!

Vedno naraščajoča draginja Vas sili v razmišljanje po zvišanju Vaših plač, s katerimi si lahko zagotovimo življenjski nivo. Tudi davčna reforma krajša bistveni dohodek delavstvu. Razen tega se vodi naskok na delavstvo tudi od drugih strani. Socialno zakonodajo, ki je v naši državi že tako minimalna, mislijo še poslabšati. Upravna reforma, ki jo tvori birokratska vlada, ne pomeni nič drugega, kakor podporo fašizma in pomoč podjetnikom za ustanavljanje žoltih štrajkbreherskih organizacij. Če se bo delavski razred še naprej zatajeval, tem ostrejša bo reakcija. Le organizirana obramba bo odbila naskok reakcije, le organizirani boj bo izsilil delavstvu povišanje plač in odpravil vse druge nedostanke, ki jih mora nositi delavstvo. Vprašanje nočnega in nedeljskega počitka, je le v solidarnem skupnem nastopu, izvedljiva. Zveza živilskih delavcev Jugoslavije kliče za to vse delavce in delavke, da stopijo v svojo organizacijo. Bojevne vrste, katero esó se v naši organizaciji borile na temelju enotne fronte, so uspešno zaključile boj povsod tam, kjer je bilo delavstvo skupno — to je, dobro organizirano in disciplinirano. Je pa še tisoče delavcev in delavk, kateri še do danes niso organizirani, kateri nimajo nikake pravice do podpore pri brezposelnosti in v stavki, vsled tega ne morejo vzdržati v boju toliko kakor organizirano delavstvo. Mnogi se dajo pregovoriti za stavekaze, v slučaju brezposelnosti se vrivajo v delo za nižje plače, kakor so v kolektivnih pogodbah, polom organizacije izvojevanih.

To preprečiti je neobhodno potrebno!

Zveza živilskih delavcev Jugoslavije pozivlja vsled tega ponovno vse delavce in delavke, da se organizirajo, da tako pojačajo naše vrste, da spoznajo pomen svoje strokovne organizacije, da postanejo sposobni za boj proti izkoriščevalcem, boj za dosego svojih pravic in da si tako skupno boreči, v strnjenih vrstah izvojimo boljši življenjski položaj.

Delavci in delavke! Ne zamudite niti trenutka in storite svojo dolžnost, za svoje lastne interese, za svoje družine in za delavski razred. Vsi indiferentni v okrilju zveze živilskih delavcev Jugoslavije, ki je nad 25 let priključena mednarodni zvezi živilcev, katera vsebuje nad 700.000 članov. Vstopite v organizacijo, prijavite se pri naših podružnicah ali zapupnikih!

Zaupniki in člani zveze živilskih delavcev na plan, na delo za pridobitev indiferentnih delavcev in delavk v našo organizacijo!

V imenu predsedstva Zveze živilskih delavcev Jugoslavije:

Alojzij Blatnik, predsednik.
Ivan Tome, tajnik.

Izključitev.

Izključen iz podružnice pekov in Zveze živilskih delavcev Jugoslavije v Ljubljani, je pekovski pomočnik Anton Prapotnik, po § 2. točka a. Zvezinih pravil, ter vsled protiinteresnega delovanja v organizaciji.

Odbor Zveze živilskih delavcev Jugoslavije, podruž. pekov v Ljubljani.

Kovinarji.

Ljubljana. Na inicijativo SMRJ sekcije livarjev v Ljubljani sklicuje Oblastni odbor SMRJ za Slovenijo na dan 15. avgusta tl. konferenco livarjev v salonu hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti v Ljubljani. Konferenca ima namen baviti se špeciélno z livarskim vprašanjem ter se je povabilo vse livarje zaposlene v livarnah v Sloveniji, da vsaka teh livaren pošlje svojega zastopnika na to konferenco.

Sodrug! Livarji! Brezposelna armada livarjev narašča od dne do dne. Podjetniki pa natrpavajo v obrate vedno večje število vajencev iz katerih producirajo vsako leto novo število livarjev. Radi prevelikega števila vajencev po livarnah je ogrožen naš že tako mizerni socialni položaj. Ogrožen je osem-urni delovni čas, katerega nameravajo podjetniki odpraviti potom brezposelne armade.

Razmišljajte na svojih sestankih o vaši bodoči usodi. Razmišljajte kako ukrepiti organizacijo, da bo zmožna odpora nakanam vaših podjetnikov.

Ne kloniti! Glave pokonci in zavestno pogledati nasprotniku v obraz, hočemo imeti boljših časov in boljših življenjskih pogojev.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Ljubljana. (Boj pivovarniškega delavstva, zaposlenega pri »Unionu« v Ljubljani in Mariboru. Ponovni dokaz, da si delavstvo svoje pravice lahko zagotovi le potom združenja v strokovni organizaciji.) Pivovarniško delavstvo si je v letu 1919 v boju za svoje najosnovnejše pravice priborilo še dokaj lepo kolektivno pogodbo, ki je vsaj delno zadovoljevala takratne življenske razmere. Ker pa navadno misli naše delavstvo, da so one pravice, ki si jih je že enkrat priborilo — in ki so napisane v kolektivni pogodbi, na papirju — nezrušljive, jih delavstvo ne čuva v zadostni meri. Posledica tega pa je, da se mu te pravice druga za drugo zopet odzamejo. Mnogokrat tako, da se delavstvo v prvem hipu niti ne zaveda, kaj je prav za prav izgubilo, in kakšne posledice bodo vsled tega. Tako se je zgodilo tudi pivovarniškem delavstvu v Ljubljani in Mariboru. Vsled napačnega domnevanja, da se nikakor ne more zgubiti priborjenih kolektivnih pravic, katere je podpisalo na eni strani delavstvo, na drugi ravnateljstvo pivovarne in Inšpekcija dela, je jelo delavstvo popuščati določila kolektivne pogodbe. Zanimarjalo in kritiziralo je strokovno organizacijo. Med temi so bili tudi taki, kateri niso bili niti člani te organizacije. Zaman je bilo trudapolno delo naših zaupnikov, kateri so skušali prepričati posameznega delavca, da je naša kolektivna pogodba v nevarnosti in da naj se vsled tega združimo v močno strokovno organizacijo. Mnogi se za to niso brigali toliko časa, dokler ni sredi zime udarila strela iz pisarne ravnateljstva med delavstvo, ki je prinesla oženj v obliki 20% redukcije na plačah. Tdaj šele, — ko so zaupniki sporočili delavstvu naročilo ravnatelja pivovarne, da se mora delavstvo v 24 urah izreči za redukcijo — tedaj šele, je delavstvo spoznalo usodepolno napako, ker se ni hotelo pravočasno združiti v svojo živilsko organizacijo. Združena in močna strokovna organizacija bi bila v stanju, da se postavi v bran nakanam kapitalistov. Kadar koli smo imeli članske sestanke, nikdar niso bili obiskani tako, kakor ob tej priliki. Skoro do zadnjega delavca in delavke so se udeležili takratnega sestanka, ne da bi jih bili pozvali, kakor je bilo to preje. Sklenili smo, da si kljub slabi organizaciji, — ki je bila tedaj — ne damo kratiti že itak malenkostnih pravic, ki jih imamo. Vršila so se štiri pogajanja

Ni dovolj, če zahtevate pri trgovcu samo žitno kavo. Teh je več vrst. Če hočete res nekaj redilnega in okusnega, kotem zahtevajte »Žiko« v rdečem zavitku.

z upravo pivovarne, ki so prinesla sledeči zaključek: Namesto 20% redukcije pri plači, se ukine deputat v obliki piva, ki ga je delavstvo prejemale, odkar pivovarna obstoja. Delavstvo je v to privodilo, težko privodilo. Ker pa je uvidelo, da bi šel boj na nož, organizacija pa je še preslaba, torej nepripravljena za tako borbo, je bilo torej prisiljeno, da se odpove do sedanjemu deputatu. Sklenilo pa je, da si hoče od sedaj naprej utrditi svojo postojanko, to je organizacijo, ter si v danem momentu priboriti vsaj nekaj izgubljenega nazaj. Besedo pa je delavstvo, po večini, tudi držalo. Delovanje posameznih zaupnikov in odbora je bilo naravnost požrtvovalno. Danes ima organizacija pivovarjev v Ljubljani in Mariboru nad tri četrtine organiziranega delavstva. V imenu tega delavstva so dne 22. junija tl. zaupniki vložili pri ravnatelju v Ljubljani spomenico, z zahtevo 15% povišanje plač. Ravnateljstvo je organizaciji že drugi dan odgovorilo in odklonilo vsako povišanje plač. Niti ni smatralo pogajanj za potrebno, misleč, da je delavstvo še vedno skregano med seboj. Ker pa je spor in indifrentnost med pivovarniškim delavstvom likvidiran in ker se je delavstvo zavedalo, da je zadosti trdno, da je čas, da se pokaže na plan, je vsled tega, ker je ravnateljstvo celo pogajanje odbilo, naprosilo Delavsko zbornico za Slovenijo v Ljubljani, da skliče potom Inšpekcije dela tozadevno pogajanje. Pogajanja so se vršila 7. julija tl. v prostorih Inšpekcije dela, ki jo je zastopal g. Ing. Baraga, Delavsko zbornico s. J. Kopač, pivovarno ravnatelj Nemanz, Zvezo živilskih delavcev tajnik s. I. Tome in zaupniki pivovarskega delavstva ss. Židan, Korošec, Šerjak in Jekl za mariborsko pivovarsko delavstvo. Manjkalo je le enega obratnega zaupnika iz Ljubljane, kateremu pa bo treba povedati, da ni bil izvoljen za to, da nosi »titel« ampak za to, da bo zastopal tisto stroko, ki ga je v to izvolila. Ta pogajanja so se prekinila s sledečim sklepom: Po daljših pogajanjih se sklene, da se današnje pogajanje prekine s tem, da g. ravnatelj Nemanz predloži upravnemu svetu »Union« d. d. predloge s strani delavstva, ter da doseže od upravnega sveta točno pooblastilo glede možnosti povišanja mezd ter za dobo, za katero bi to povišanje bilo mogoče. Nadalje bode g. ravnatelj istotako predložil upravnemu svetu predlog glede izenačenja mezd v Ljubljani in Mariboru na način, da se mezde v Mariboru primerno zvišajo. Nadalje vzame zastopnik »Union« d. d. toč. 15 veljavne kolektivne pogodbe glede sprejemanja pomožnega osebja v sporazumu z Zvezo živilskih delavcev na znanje. Nadalje vzame g. ravnatelj pivovarne željo delavstva brezobvezno na znanje, da se v slučaju potrebnih redukcij strokovno delavstvo ne reducira, pač pa delovni čas. O novih predlogih s strani podjetja bode ravnateljstvo do 20. tm. obvestilo neposredno Delavsko zbornico, ki bode po potrebi sklicala ponovno potrebno pogajanje, oziroma zaprosila Inšpekcijo dela, da takoj pogajanja razpiše. Dne 21. julija tl. nam je Delavska zbornica sporočila sledeči sklep upravnega sveta »Union« d. d. Sklicujemo se na pogajanje radi zvišanja mezd delavstvu naših pivovaren v Ljubljani in Mariboru, katera so se vršila dne 7. julija, ter Vam sporočamo sledeče: Po večkratnem proučevanju tega vprašanja, kakor tudi po natančnem preračunavanju stroškov, izdatkov in reži, se je vnovič dognalo, da ne zamoremo prenesti nadaljno zvišanje naših stroškov in je radi tega vsako zvišanje delavskih mezd nemogoče, nasprotno bi bilo potrebno zmanjšati brezpogojno naše izdatke. Naša tvrdka je pa vkljub temu pripravljena, uslišati prošnjo delavstva — ako ravno manjka za to vsaka računaska podlaga, ter se za to odločila, dovoliti svojemu delavstvu izjemoma doklade, in sicer:

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vam jamči
pristnost in jakost!

za mesec julij 1927 doklado v višini 10% od zneska čistih mezd, za mesec avgust 1927. 10% od čistih mezd in za mesec september 5% od zneska čistih mezd. Več nam ni mogoče storiti in smo s tem pravzaprav že prekoračili mero tega, kar nam je bilo mogoče. Za rešitev vprašanje izenačenja mezd v Mariboru in v Ljubljani je še treba temeljitega proučevanja in se bomo vrnili na to zadevo pozneje. Prosim Vas, da blagovolite sprejeti na znanje ta sklep firme in Vas tudi prosimo, da sporočite o tem Zvezo živilskih delavcev. Prepričani smo, da bo naše delavstvo sprejelo ta sklep z zadovoljstvom in ga primerno cenilo. Izplačilo zgoraj označenih doklad se bo vršilo koncem vsakega meseca. Iz resumeja pogajanj je razvidno, da smo narezali in ponovno zahtevali striktno izvajanje kolektivne pogodbe, posebno pa točko 15, ki se glasi: Podjetje bo sprejemalo v delo le tiste delavce, kateri so člani naše organizacije, pridrži pa si pravico, da v sporazumu z obratnimi zaupniki, sprejme tudi delavce, ki pripadajo kakim drugim organizacijam. Torej pivovarski delavci, pozor, od sedaj naprej mora biti vsak delavec ali delavka, ki želi delati v Ljubljani ali Mariboru, član ali članica naše organizacije. Nikdo ne sme biti sprejet v delo brez vednosti obratnih zaupnikov in organizacije. Posredovalnica za delo je torej v naših organizacijah, kar nam bo vsestransko koristilo. — Doklade, ki smo jih dosegli, še ne odgovarjajo našim potrebam. Ugotoviti pa moramo, da je tudi to drobtinico priborilo le organizirano delavstvo, kar naj bo vsem, ki stoje še ob strani dokaz, da je le v organizaciji moč, da se je uspešno boriti le, če smo vsi delavci in delavke složni in do zadnjega organizirani v svoji strokovni organizaciji. Zato Vam kličemo, mariborskemu in ljubljanskemu neorganiziranemu in organiziranemu delavstvu, združite se do zadnjega v močno organizacijo živilskih delavcev. Boj še ni končan. Pripravite se, da očuvamo svoje pravice. Izpopolnite svoje vrste, da si bomo prihodnjic v stanju odrezati boljši in večji kos kruha. Zaupniki, naprej, na delo. Članstvo živilske organizacije mora biti agilno, razredno zavezano, predvsem pa strogo disciplinirano. Zavedati se je, da bomo le potom stroge discipline polagali temelj boljši naši bodočnosti.

Maribor. (Jubilejni dnevi v Mariboru.) Kako razvite so delavske organizacije v Sloveniji, je pokazala krasno uspela proslava 30-letnice obstoja »Organizacije živilskih delavcev Maribor« in njenega pevskega odseka. Uvod celotni prireditvi je bil slavnostni koncert v dvorani »Union«. Izbrani program, ki ga je proizvajalo šest delavskih pevskih društev, je pokazal neumorno delavnost pridnih pevovodij, a tudi visok umetniški nivo nastopajočih pevcev. Poleg Živahno aklamirane

ranega pevovodje pev. zbora pekov, Emil Füllekrussa, ki je slavil tudi svojo 25-letnico kot zborovodja pekov in zato prejel krasen venec, je dosegel živahen aplavz jubilejni zbor pekov, ki je dobil v spomin na to slavnost velik lovorjev venec in krasen srebrni pokal. Od ostalih zborov bi bilo težko odločiti, kateremu gre prvenstvo, kajti vsi so rešili svoj težek program nad vse častno. Da pa je žel zbor grafičnih delavcev »Sloga« iz Zagreba naravnost bučne ovacije, ni treba pripisovati samo veselju, videti sodruge Hrvatov, temveč predvsem krasni izvežbanosti in strogi discipliniranosti zbora pod večšo taktirko njenega pevovodje. Ponavljati pa je moral tudi mešani zbor mariborske »Svobode«, ki ima krasne soprane, fini nastop in mu je pod spretnim vodstvom g. Vogriča zasigurana še lepa bodočnost.

Pred proizvajanjem je imel ustanovitelj organizacije in pevskega odseka strokovni tajnik Čeh lepo zasnovan slavnostni govor, kateremu so sledili pozdravi delegatov iz Ljubljane, Zagreba in Beograda, tako da je slavnostni koncert nudi tudi impozantno sliko delavske solidarnosti celotnega proletariata Jugoslavije. Po koncertu se je razvila na restavracijskem vrtu živahna zabava in še pozno v noč so se slišale krasne pesmi naših pevskih zborov.

Drugi dan se je vršil na čast došlim gostom na vrtu Ljudskega doma koncert agilne železničarske godbe pod vodstvom g. Schönherra, a obenem tudi centralna seja Saveza pjevaških društev z dalekosežnimi sklepi.

Popoldanska veselica na vrtu »Lovskega doma« je zbrala tisočglavo množico v navdušeno manifestacijo delavske misli, a obenem tudi dokazala priljubljenost pevskega zbora pekov. Žal, da so morali Zagrebčani radi odhoda prerano prekiniti svojo petje, ki je bilo vsakokrat sprejeto z velikanskim navdušenjem. Težko, a vendar polno navdušenja je bilo slovo.

V soboto se je vršilo v okrašenem društvenem lokalu slavnostno zborovanje, ki ga je otvoril sodrug Bratuša, ter dal besedo sodrugu Rakuši, ki je med drugim prečital številno pozdrav. telegramov in dopisov iz tu- in inozemstva. Slavnostna govornika sodr. Petejan in Eržen sta v dovršenem govoru pokazala težak boj pekovskih pomočnikov tekom zadnjih 30 let. Med petjem in napičnicami so bili obdarovani ustanovitelj organizacije, jubilarji, pevci in njih pevovodja.

Ves potek jubilejnih dnevov je znova dokazal krepko zavest organiziranega delavstva v Mariboru, a je tudi dokaz velike agilnosti pripravljalnega odbora, ki je rešil svojo nalogo nad vse častno.

Moste. (Kemična tovarna.) Pri nas se že zopet veliko govori o preteči tovarniški krizi. Koliko je sicer na tem resnice, se danes ne da še natančno ugotoviti. Krivda je menda na trgovski pogodbi z Nemčijo. Tam se zahteva, da se ukinejo sekvestri v Jugoslaviji. Koliko bi bila naša država pri tem prikrajšana, sicer nam ni znano, ugotavljamo pa, da radi kemične tovarne ne bi bila

naša država, oziroma vlada prikrajšana z drugim kakor na krizah. To izgubo bi se dalo po pozabiti. Saj mi delavci ne bi žalovali po njej. Kriza nam je že kar prirojena beseda, pravega vzroka za to krizo pa malokdo ve. Produkcija znaša 60 vagonov mesečno, en kilogram stane približno 34 Din in ako napravimo iz tega skupni račun, potem nam ne preostaja nobenih drugih kriz, kakor ta, da se napravi v pol letu toliko dobička, da drugega pol leta ni treba delati. To ni kriza, ampak brezobzirnost tistih, kateri bi morali gledati na to, da tovarna obratuje brez prestanka. Mi delavci, kateri smo postali vsled pridnega dela že napol invalidi v tovarni, pozivljamo vse merodajne oblasti, da se pobrižajo, da vendar enkrat to škandalozno stanje preneha, tako da bo tovarna obratovala naprej brez vednih kriz, pozivljamo pa tudi delavce, da pokažejo več zanimanja; ker če bomo vsi skupno nastopili, bomo tudi dosegli uspeh, katerega si vsak gotovo želi. Čitajte in mislite. —

Zavedni delavci.

Objave.

Prvo del. kolesarsko društvo za Slovenijo, Maribor, proslavi v dneih 13. in 14. avgusta 1927 30-LETNICO SVOJEGA OBSTOJA. Vabimo vse delavstvo, da se tega redkega slavlja v čim največjem številu udeleži.

SPORED:

V soboto, dne 13. avgusta zvečer ob 20. uri bakljada po mestu.

V nedeljo, dne 14. avgusta 1927:

1. Sprejem kolesarjev iz inozemstva in tuzemstva ter Delav. pevskih in sport. društev v Krčevini, na meji mesta, ob 8. uri zjutraj z godbo.

2. Sprejem gostov na gl. kolodvoru ob pol 7. uri in ob pol 10. uri, nato povorka po mestu v verando »Union«.

3. Skupen nastop delavskih pevskih društev.

4. Pozdravni govor.

5. Slavnostne podaritve trakov posameznim društvom.

6. Ob 12. uri kosilo.

7. Ob 14. uri zbiranje skupin na Trgu Svobode, nato skupen odhod na veselilni prostor v Radvanje, gostilna Anderle. V slučaju slabega vremena se vrši veselica v verandi in dvorani pivovarne »Union«.

Pri celi slavnosti sodeluje »Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev v Mariboru«, kakor tudi delavska pevska društva s posameznimi točkami. Vsi delavci kolesarji se prosijo, da se udeležijo povorko dne 14. tm. dopoldne.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo. Na veliko vrtno veselico vabijo delavci kemične tovarne v Hrastniku vse sodruge in sodružice iz vseh krajev. Veselica se bo vršila 15. avgusta ob 2. uri popoldne pri gostilničarju Francu Plazniku pri Dragi ob Hrastniku. Svira trboveljski šramel pod vodstvom Fr. Laznika. Za dobro, svežo pijačo in toplu jedila poskrbi gostilničar. Na sporedu je med drugim tudi: srečelov, šaljiva pošta, ples in druge zabave. Vstopnina za obitelj je Din 5.—, za posamezne osebe Din 3.—. Tuje goste se pričakuje pri opoldanskim vlakih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Izjava.

Gospod Jože Kramar, vlakovodja državne železnice v Ljubljani, stanujoč v Mostah, kleveta o meni, da me je videl pri zadnjih državnoborskih volitvah, kako sva se skupaj vozila z g. dr. Žerjavom v avtomobilu na agitacijo. Na to kleveto izjavljam g. Kramarju, da jo

VSAKOVRSNA OBLAČILA

za gospode in dečke po najnižjih cenah edino le pri

JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

javno prekliče, ako se hoče izogniti nadaljnjim posledicam.

Ivan Makuc, železničar v pok., l. r.

Izjava.

Podpisana Ivan Černe, železničar, stanujoč v Zg. Kašlju in Anton Dobrota, železničar, stanujoč pri D. M. v Polju, nahujskana po brezvestnih agitatorjih proti Ujedinjenemu Savezu železničarjev, sva na političnem sestanku v Zalogu dne 2. julija 1927 očitala ob navzočnosti več ljudi sodr. Josipu Kopaču, da je svojčas prodal železničarje.

Ker za to trditve nimava najmanjšega povoda in dokazila, preključeva izrečeno kleveto.

Prepričala sva se, da je ravno nasprotno res, zato se zahvaljujema s. Kopaču, da je odstopil od tožbe.

S tem pooblašča s. Kopača, da to izjavo priobči na najin račun v listih »Delavcu« in »Ujedinjenemu Železničarju«.

Ljubljana, dne 7. julija 1927.

Černe Ivan, l. r., Dobrota Anton, l. r.

Izjava.

Podpisani, Franc Kapel, izjavljam resnici na ljubo, da ni res, ker se govori o družini Alojz in Ivana Korper v Guštanju. Ugotavljam, da je imenovana stranka pri prodaji nepremičnin za mojim pokojnim bratrancom dobila le to, kar je kupila, kot vse druge stranke. Še manj je res, da bi si bila kaj osvojila. Zahvaljujem se s tega mesta omenjeni stranki za gostoljubnost za čas, ko sem se nahajal v Guštanju. Končno ugotavljam, da se je vršila razprodaja pod nadzorstvom notarja in je bila vsaka nepravilnost nemogoča. Zato zavračam na ljubo prizadeti stranki Korper, da so vsi očitki neresnični in nesramno obrekovanje.

Franc Kapel,

strojevodja, Moste pri Ljubljani.

Zahvala. Podpisana se najtopleje zahvaljujem delavcem kemične tovarne v Mostah za nabrani znesek Din 82.60, katerega sem prejela v času boleznij mojega moža.

Moste pri Ljubljani.

Štefanija Anderlin.

Zahvala. Podpisani se hvaležno zahvaljujem v svojem in v imenu svojega sina za poslano podporo v znesku Din 500.—, v času težke boleznij sina. Predvsem se zahvaljujem sodrugom steklarjem in vsem drugim delavcem. — Jože Pavlič, delavec v Hrastniku.

Zahvala. Vsem, ki so spremili našega nepozabnega moža, očeta in strica k večnemu počitku, se najsrčneje zahvaljujemo. Zahvaljujemo se vsem darovalcem vencev, delavskega pevskemu društvu »Cankar«, železničarski godbi »Zarja« ter sodrugom železničarjem, ki so nam stali sočutno ob strani, kakor vsem, ki so nam brzojavno in pismeno izražali svoje sožalje.

Moste pri Ljubljani, 21. julija 1927.

Rodbina Jevnikarjeva.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F.B.L., tovarna dvokoles in otroš. vozičkov
Ljubljana, Karlovska 4

Priporočamo testenine

ki so najboljše.

Najboljše in najtrpežnejše čevlje vseh vrst lastno-ročnega izdelka in najceneje dobiš le pri tvrdki

„DOKO“ I. ČARMAN
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9 (na dvorišču).
Zahtevajte ilustrirani cenik franco.

Jos. Olup, Ljubljana
Stari trg 1 in 2

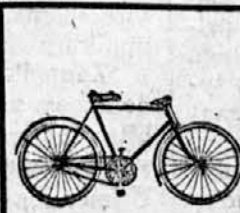
priporoča svojo trgovino z manufakturnim blagom in moškimi oblekami domačega izdelka po najnižjih cenah. Tudi obleke po naročilu se najhitreje in najceneje izvršujejo.

KJE SE NAJBOLJŠE KUPI,
JE BREZ DVOMA ZNANO
„PRI NIZKI CENI“
IGN. ŽARGI, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 3

Stara tovarna nogavic in pletenin

M. FRANZL sin
Ljubljana, Privoz šte. 10.

priporoča svoje prvovrstne izdelke po znatno nižjih cenah. — Sprejema se tudi bombaž in volna v pletenje.

NA DROBNO. NA VELIKO.
Specijalna trgovina vozičkov in koles sprejema v popravilo vozičke, kolesa, šivalne stroje. Poniklanje, lakiranje, avtogetično varenje.

Oton ZEMELROK

Lastna tovarna Glince, Tržaška c.
Prodajalna Marijin trg šte. 8.